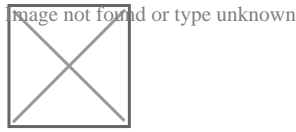

Οι πειρασμοί του Αγίου Αντωνίου στην τέχνη

/ [Πεμπτούσια](#)

Ένας ερημίτης, ορκισμένος ν' αντισταθεί στους πειρασμούς. Και ποιοι είναι αυτοί; Οργή κι αλαζονεία, το πρώτο άτι. Λαγνεία, το δεύτερο. Απληστία, περηφάνια, φιλαυτία ματαιοδοξία, στο τρίτο. Απληστία κι ασέβεια προς τα θεσμοθετημένα εκείνα που στρατεύτηκε να διαφυλάσσει, στο τέταρτο. Στο βάθος η λαχτάρα της Εξουσίας ψηλά στο σύννεφο κι άλλο ένα αλαζονικό φαλλικό δημιούργημα, στο πέμπτο. Έρημο τοπίο. Εσώτερος εαυτός, ως Θεός κι ως Σατανάς, μιας κι όλα τούτα είναι στο μυαλό του! Τα παλεύει, όντως. Θα νικήσει; Μα ...είναι τόσο αδύναμος κι αδύνατος. Δείχνει αποφασιστικός και με την στιβαρή του απόταξη, δείχνει πως σταματά τη στρατιά. Μα κοιτάχτε! Είναι τόσο μεγάλη, τόσο ισχυρή! Μη σας ξεγελούν τα εξαιρετικά λεπτά πόδια των ζώων. Είναι γερά γαντζωμένα ...μέσα μας... Πατάνε γερά. Απλά είναι στο μυαλό μας! Κι αυτός είναι γυμνός απέναντί τους. Κι αν χάσει... τι πειράζει; Όλοι θα πούμε μέσα μας...»έχασε προ υπερτέρου αντιπάλου» κι όλοι θα τον κατηγορήσουμε απ' έξω μας: «Βρε τον παλιάνθρωπο! Έχασε, σα δε ντρέπεται!»... Μα... κοιτάχτε... Αν κερδίσει, όλοι θα σταυροκοπηθούμε.

Οι άγιοι Πατέρες της Ορθοδοξίας μας που πάσχουν τα Θεία – μας διδάσκουν πως στο δρόμο της σωτηρίας ο άνθρωπος πειράζεται από το διάβολο με οκτώ τρόπους: (1) εκ των όπισθεν, (2) εκ των έμπροσθεν, (3) εξ αριστερών, (4) εκ δεξιών, (5) εκ των κάτω, (6) εκ των άνω, (7) εκ των έσω και (8) εκ των έξω.

Εκ των όπισθεν· πειράζει τον άνθρωπο ο διάβολος όταν ο άνθρωπος συνέχεια θυμάται τις προηγούμενες αμαρτίες που έχει διαπράξει

Εκ των έμπροσθεν· πειράζεται ο άνθρωπος από το φόβο στη σκέψη του μέλλοντος.

Εξ αριστερών· πειράζεται ο άνθρωπος όταν ο διάβολος τον ερεθίζει σε απ' ευθείας αμαρτίες.

Εκ δεξιών· γίνεται ο πειρασμός του διαβόλου κατά δύο τρόπους, α) όταν ο άνθρωπος κάνει καλά έργα και καλές πράξεις, αλλά τα κάνει με κακό σκοπό και όχι με αγαθή πρόθεση

Εκ των κάτω· ο άνθρωπος πειράζεται από το διάβολο, όταν μπορεί να κάνει καλά έργα, να αυξάνει σε άγιες αρετές, αλλά δεν το κάνει από τη ραθυμία

Ο πειρασμός του ανθρώπου εκ των άνω. Όταν ο άνθρωπος αναλαμβάνει (χωρίς την ευλογία του Πνευματικού του) να κάνει ασκήσεις μεγαλύτερες από τις ατομικές του δυνάμεις, και έτσι χωρίς νόημα παιδεύεται διπλά.

Εκ των έσω, πάλι, πειράζεται ο άνθρωπος με όσα έχει στη καρδιά του και με όσα, προερχόμενα από την ίδια του την καρδιά, τον πειράζουν.

Τέλος, το όγδοο είδος του πειρασμού προς τον άνθρωπο έρχεται εκ των έξω, μέσω εξωτερικών πραγμάτων, υποθέσεων, προσβολών και ερεθισμάτων.

Το θέμα των πειρασμών, συνδεδεμένο μάλιστα με την ιδρυτική μορφή του χριστιανικού Μοναχισμού, τον «Καθηγητή της Ερήμου» Μέγα Αντώνιο, απασχόλησαν και ενέπνευσαν πολλούς κοσμικούς καλλιτέχνες. Ας δούμε στη συνέχεια τα πιο αντιπροσωπευτικά έργα τους:

Οι πειρασμοί του Αγίου Αντωνίου. Έργο του Φλαμανδού ζωγράφου David Teniers του νεώτερου (1610-1690)

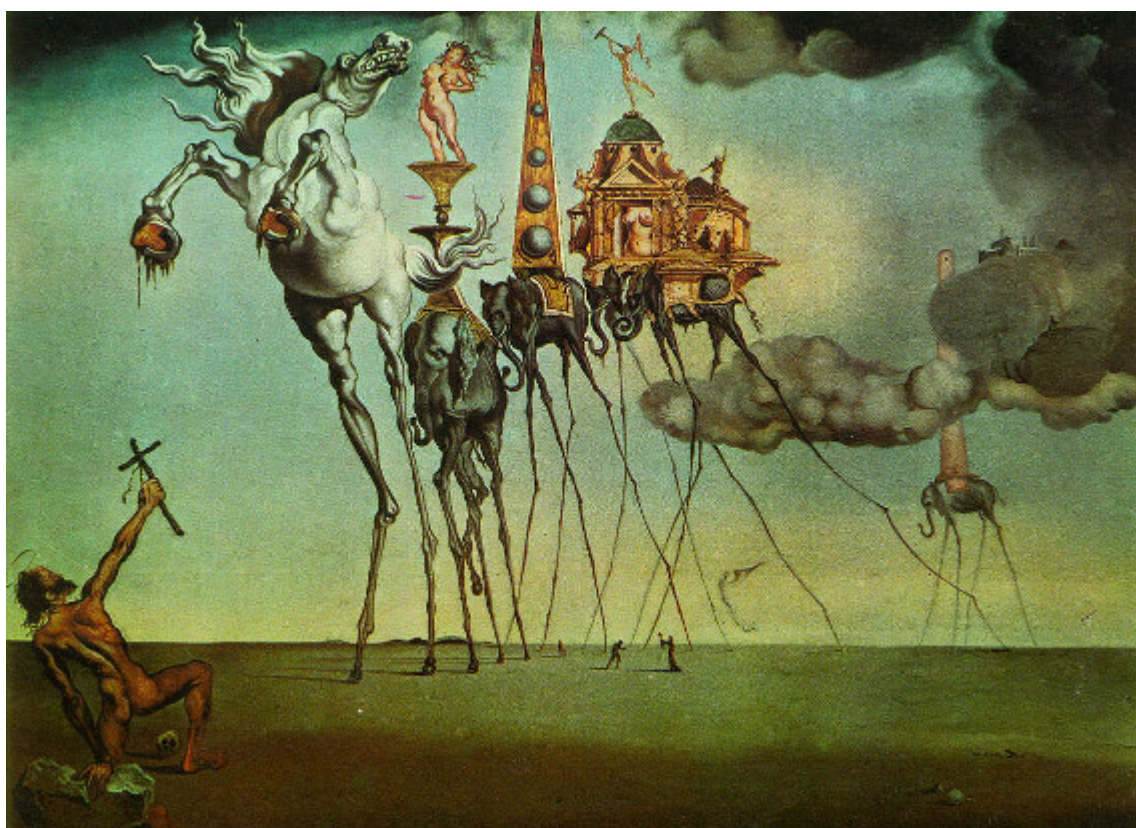
Έργο του Ιερώνυμου Μπος ο οποίος έχει χαρακτηριστεί ως ένας υπερρεαλιστής ως ζώων είναι

Έργο του Ματίας Γκρύνεβαλντ Γερμανού ζωγράφου της Αναγέννησης θρησκευτικών κυρίως θεμάτων, που αγνόησε τον κλασικισμό της εποχής του.

Ρετάμπλ του Ιζενχαϊμ (1512-16)

Το έργο αυτό αποτελεί τη μεγαλύτερη και σημαντικότερη παραγγελία που ανέλαβε ο καλλιτέχνης στην καριέρα του. Δημιουργήθηκε για την Αγία Τράπεζα της Μονής του [Αγίου Αντωνίου](#) στο Ιζενχαϊμ της [Αλσατίας](#). Το τρίτο τμήμα αποτελείται από την αρχική σκαλιστή δομή στην οποία ο Γκρύνεβαλντ ζωγράφισε του ερημίτες Αγίους Αντώνιο και Παύλο στην Έρημο στα αριστερά και τον Πειρασμό του Αγίου Αντωνίου στα δεξιά. Εδώ έχουμε και τις σαφέστερες αναφορές στα καθήκοντα του τάγματος του Αγίου Αντωνίου, την περίθαλψη των ασθενών, με την παρουσία θεραπευτικών βοτάνων στους Ερημίτες και τη νεκρή μορφή στον Πειρασμό.

Πίνακας του Σαλβαδόρ Νταλί που ανήκει στον Υπερρεαλισμό.

Ζωγραφική ή κόμικς; Στην περίπτωση της Έλενας Ναβροζίδου τα όρια είναι ασαφή, καθώς οι δύο τέχνες ενώνονται «εις σάρκαν μίαν».